Ευθανασία: Λύση για το «Ασημένιο Τσουνάμι»; (Εμμανουήλ Παναγόπουλος, Αμ. Επ. Καθηγητής Χειρουργικής, Διευθυντής Χειρουργικού Ε.Σ.Υ.)

Categories : ΒΙΟΗΘΙΚΗ

Date : 12 Μαΐου, 2010

Τα τελευταία χρόνια, στις δυτικές κυρίως κοινωνίες, καταγράφεται μία συνεχής και σημαντική αύξηση του πληθυσμού των ηλικιωμένων ατόμων. Η τεράστια πρόοδος της Ιατρικής τα προηγούμενα 30 χρόνια, είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης, που κατέστησε τους ανθρώπους σημαντικά μακροβιότερους. Ο γηραιός πληθυσμός όχι μόνον αυξάνεται σε απόλυτους αριθμούς, σήμερα υπολογίζεται σε 600 εκατομμύρια και το 2025 προβλέπεται να διπλασιασθεί, αλλά και λόγω της συνεχιζόμενης υπογεννητικότητος, στις δυτικές κυρίως κοινωνίες και στην Κίνα (πολιτική του ενός παιδιού), μεγαλώνει το ποσοστό του μέσα σε κάθε κοινωνία. Αυτή η απόλυτη και ποσοστιαία μεγέθυνση αυτού του πληθυσμού, δημιουργεί κοινωνική πίεση.

Έτσι πίεση ασκεί στο σύστημα υγείας, αφού αυτός ο πληθυσμός είναι που καταναλώνει το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων πόρων για την υγεία. Πίεση ασκεί στο «ασφαλιστικό σύστημα, αφού η μειούμενη αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχους κλονίζει τις δυνατότητες των ασφαλιστικών ταμείων. Πίεση ασκεί στην κοινωνία, γιατί ένα μεγάλο ποσοστό αυτού του πληθυσμού εμφανίζει νοητική έκπτωση, άνοια, νόσο του Alzheimer, με αποτέλεσμα τη μείωση ή και την απώλεια της ικανότητος για αυτοεξυπηρέτησή του και κατά συνέπεια τη μερική ή απόλυτη εξάρτησή του από το στενότερο ή ευρύτερο οικογενειακό του περιβάλλον και την κοινωνία. Λόγω της έντονης κοινωνικής πίεσης, που αυτός ο συνεχώς αυξανόμενος πληθυσμός των ηλικιωμένων ατόμων ασκεί, έχει χαρακτηρισθεί ως ένα «ασημένιο τσουνάμι» από τα «ψαρά-ασημένια» μαλλιά τους.

Η λύση του προβλήματος προφανώς δεν είναι εύκολη. Όμως η χρησιμοθηρική και ωφελιμιστική δυτική κοινωνία είναι πάντα έτοιμη για εύκολες, βολικές, κοινωνικά και οικονομικά ανώδυνες λύσεις. Έτσι πρόσφατα, ο Αγγλος διηγηματογράφος Martin Amis, σε συνέντευξη που παραχώρησε και δημοσιεύθηκε στη Βρετανική εφημερίδα Sunday Times της 25ης Ιανουαρίου 2010 με την ευκαιρία της κυκλοφορίας ενός νέου του βιβλίου, άνοιξε πόλεμο με την γκρίζα δύναμη του ηλικιωμένου βρετανικού πληθυσμού και πρότεινε το στήσιμο σε κάθε γωνιά του δρόμου, θαλάμων ευθανασίας, όπου η ζωή των ατόμων αυτών θα τερματίζεται με «ένα martini και ένα μετάλλιο». Ο Martin Amis στη συνέντευξη αυτή διατύπωσε την άποψη ότι η Μ. Βρετανία στα προσεχή 10-15 χρόνια θα αντιμετωπίσει έναν «εμφύλιο πόλεμο» μεταξύ των

νέων και των ηλικιωμένων, γιατί το «ασημένιο τσουνάμι» του αυξανόμενου πληθυσμού των ηλικιωμένων θα ασκεί συνεχή πίεση στην κοινωνία. Αυτό το «ασημένιο τσουνάμι» ο Amis το παρομοίωσε με εισβολή τρομερών μεταναστών που θα κατακλύσουν τα μαγαζιά, τα εστιατόρια και τις καφετέριες της χώρας. Πρέπει να αναγνωρίσουμε, είπε, ότι μερικές ζωές οδηγούνται σε αρνητική πορεία, όταν ο πόνος μειώνει σημαντικά τις εναπομείνασες χαρές. Ακόμη υποστήριξε ότι «η θρησκεία έχει βαθιές ρίζες στο Σύνταγμά μας και στο μυαλό μας και αυτό είναι κάτι που πρέπει να αποβάλουμε».

Πολλοί φίλοι του προσπάθησαν να τον δικαιολογήσουν, υποστηρίζοντας ότι ο Amis έχει για όλα τα θέματα υπερβολικό και σατυρικό λόγο, καθώς και ο ίδιος παραδέχθηκε, ότι τα περί θαλάμων ευθανασίας είναι ουτοπιστικά και δεν πρόκειται να εφαρμοσθούν στο άμεσο τουλάχιστον μέλλον. Όμως με τις θέσεις του Martin Amis ασχολήθηκαν, επί σειρά ημερών, όλες οι βρετανικές εφημερίδες αλλά και το διαδίκτυο, όπου πάνω από 4.000 ιστότοποι σχολίασαν θετικά ή αρνητικά τις θέσεις του Amis. Μάλιστα με αφορμή την αναφορά του Amis στο «ασημένιο τσουνάμι», το περιοδικό Thw Economist στο τεύχος της 4ης Φεβρουαρίου 2010 φιλοξένησε άρθρο του Schumpeter με τίτλο: «The Silver Tsounami» - το «ασημένιο τσουνάμι». Στο άρθρο αυτό αναλύεται το πρόβλημα του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και γίνεται η διαπίστωση ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις των πλουσίων κρατών μόλις τώρα αρχίζουν να συνειδητοποιούν ότι βρίσκονται αντιμέτωπες με το πρόβλημα της διαχείρισης ενός ταχέως γηράσκοντος δυναμικού και για το οποίο πρόβλημα οι περισσότερες από αυτές είναι εντελώς ανέτοιμες.

Σχεδόν ταυτόχρονα με τις δηλώσεις του Martin Amis ένας άλλος συγγραφέας, ο sir Terry Pratchett, με αρχόμενο Alzheimer κατά δική του δήλωση, σε διάλεξη που έδωσε στο BBC υπεραμύνθηκε του δικαιώματος των ασθενών με ανίατες ασθένειες και των ηλικιωμένων με νοητική έκπτωση να επιλέγουν το πως και το πότε θα πεθάνουν. Ο Pratchett πρότεινε μάλιστα τη δημιουργία μιας Δικαστικής Αρχής, τα μέλη της οποίας θα δρουν για το καλό της κοινωνίας και για το καλό των αιτούντων ευθανασία. Η επιτροπή αυτή θα βεβαιώνει ότι οι αιτούντες ευθανασία έχουν πνευματική διαύγεια, είναι καλά ενημερωμένοι και δεν βρίσκονται υπό την επήρεια τρίτων. Τα μέλη της επιτροπής, ένας δικηγόρος με εμπειρία στην αντιμετώπιση οικογενειακών ζητημάτων και ένας ιατρός με εμπειρία στις χρόνιες ασθένειες, πρέπει να έχουν ηλικία άνω των 45 ετών, ώστε να έχουν αποκτήσει το σπάνιο δώρο της σοφίας, αφού η σοφία και η συμπάθεια σε αυτή τη Δικαστική Αρχή πρέπει να στέκονται πλάι-πλάι με τον νόμο. Ακόμη ένας άλλος συγγραφέας, ο Christopher Buckley στο διήγημά του "Boomsday" αναφέρεται στον επικείμενο πόλεμο των γενεών και υιοθετεί τα οφέλη της μαζικής ευθανασίας, προτείνοντας σε αντίθεση με τον Martin Amis, πιο εκλεπτυσμένα κίνητρα, όπως φορολογικές εκπτώσεις.

Στις Δυτικές κοινωνίες οι ομάδες που αγωνίζονται για τη νομιμοποίηση της

ευθανασίας, έχουν συνεχή παρουσία και δράση, και οι στόχοι τους προωθούνται με αργά, αλλά σταθερά βήματα. Απλώς όταν υπάρχουν δηλώσεις επωνύμων, όπως αυτές του Martin Amis ή όταν κάποιος επώνυμος σταματήσει τη ζωή του με ευθανασία, όπως είναι η περίπτωση του διάσημου βρετανού μαέστρου Έντουαρτ Ντάουνς, που συνέβη τον Ιούλιο του 2009 με τη βοήθεια της ελβετικής οργάνωσης Dignitas στην Ζυρίχη, το όλο ζήτημα της ευθανασίας φωτίζεται και προβάλλεται εντονότερα.

Τους τελευταίους μήνες, πλην της πολιτείας Oregon, άλλες δύο πολιτείες των ΗΠΑ, η Washington και η Montana νομιμοποίησαν την Ιατρικώς υποβοηθούμενη αυτοκτονία. Μάλιστα επειδή ο όρος αυτοκτονία ακούγεται κάπως αποκρουστικά, οι δύο πολιτείες φρόντισαν στις νομοθεσίες τους να τον αντικαταστήσουν με τον πιο συμπαθή και ουδέτερο όρο της ιατρικής βοήθειας στον θάνατο. Όμως όποιος και αν είναι ο όρος, η πραγματικότητα είναι η ίδια. Η βοήθεια στο θάνατο είναι στην ουσία μία πράξη αυτοκτονίας με ουσίες που δυστυχώς συνταγογραφούνται από ιατρό, που ασφαλώς φέρει και την ηθική ευθύνη.

Σε παλαιότερες εποχές, τα ηλικιωμένα άτομα αντιμετωπίζονταν με σεβασμό και αγάπη. Η συσσωρευμένη από τη ζωή εμπειρία δημιουργούσε μία σοφία αξιοσέβαστη. Σήμερα η κοινωνία θεωρεί τους ηλικιωμένους ως άχρηστους καταναλωτές τροφής και πόρων, ως ένα «τσουνάμι», που δημιουργεί κοινωνικά προβλήματα! Πριν μερικά χρόνια κάποιοι επώνυμοι βιοηθικοί με πολύ κυνικό τρόπο διατύπωσαν την άποψη ότι για τα ηλικιωμένα άτομα με χρόνια νοσήματα ή νοητική έκπτωση, η ευθανασία πρέπει να είναι όχι μόνο δυνατότητα, αλλά και υποχρέωση, γιατί τα άτομα αυτά αποτελούν βάρος για τα ίδια, την οικογένειά τους και την κοινωνία!

Η αποχριστιανοποίηση των δυτικών κοινωνιών, η απομάκρυνσή τους από τον Θεό και τις ηθικές αξίες και η προσήλωσή τους στο «κατά κόσμον» χρήσιμο και ωφέλιμο, τις έχει οδηγήσει **στη βίωση ενός πολιτισμού θανάτου, που συνεχώς γίνεται σκοτεινότερος και τρομακτικότερος.**

(Πηγή: «Η ΔΡΑΣΙΣ ΜΑΣ» Μάιος 2010)